

OANA DAMIAN

CURRICULUM VITÆ

Data și locul nașterii: 4 martie 1963, Constanța

Date de contact: telefon: 0740204731; e-mail: oanadamian63@gmail.com

Studii:

Studii primare și gimnaziale în București

Liceul „Zoya Kosmodemianskaia” (Școala Centrală) din București (1977–1981), secția filologie-istorie;

Facultatea de istorie-filosofie a Universității din București (1981–1985), specializarea istorie veche universală, coordonator licență prof. dr. Zoe Petre;

Doctorat în istorie, susținut în 1999, la Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” din București, temă legată de arheologia epocii bizantine la Dunărea de Jos, conducător științific dr. Petre Diaconu.

Experiență profesională:

Profesor de istorie, 1985–1990, Școala cu clasele I–VIII Frăsinet, Școala cu clasele I–X Plătărești, jud. Călărași

Muzeograf-arheolog, 1990–1991, Muzeul Național de Istorie a României, București

Cercetător științific, începând din 1991, cu gradul I din 2015, Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române, sectorul Arheologie medievală, specializarea arheologia epocii bizantine la Dunărea de Jos

Arheolog expert (potrivit Registrului Arheologilor din România).

Contribuție științifică:

Specializare: arheologia epocii bizantine la Dunărea de Jos (secolele VII–XIV), ilustrată atât de cercetarea unor situri aflate, în general, pe linia Dunării, în județele Tulcea și Constanța, Nufăru – Ilgani de Jos (activitate din anul 1983, responsabil științific începând din anul 1991), Enisala – 1991, Păcuiul lui Soare – Derwent (responsabil științific începând din anul 1992), Hârșova (1990–1995, 2020, 2023–2024), Cernavodă (2011–2012) și de coordonarea activității pe șantierele arheologice de la Nufăru și Păcuiul lui Soare, ambele cetăți bizantine ridicate *a fundamentis* în ultimul sfert al secolului al X-lea, cât și de contribuțiile științifice exprimate prin teza de doctorat, ca și prin studiile, articolele, notele publicate (vezi lista selectivă) și comunicările și conferințele susținute la diverse manifestări interne și internaționale în intervalul 1992–2025.

Studiul problemelor arheologiei epocii bizantine la Dunărea de Jos a vizat atât un efort de sinteză, raportat la realități arheologice cunoscute din publicații, completate de noi săpături, cât și unul de documentare a perioadei medio-bizantine, prin valorificarea propriilor cercetări arheologice în teren în situri dunărene.

Din prima categorie de contribuții fac parte: volumul însumând toate acele date, literare și arheologice, reflectând prezența Imperiului bizantin la Dunărea de Jos în perioada secolelor VII–X, constituind teza de doctorat – volumul *Bizanțul la Dunărea de Jos (secolele VII–X)*, Editura Istros, Brăila, 2015, 370 p.; un studiu vizând multiplele și variatele manifestări arheologice ale fenomenului urban la Dunărea de Jos (*Repere arheologice privind orașele medievale ale diferitelor zone. Dunărea de Jos*, în Paul Niedermaier (ed.), *Elenchus Fontium Historiae Urbanae*, III, 3. *Quellensammlung zur Frühgeschichte der Stadt in Rumänien (bis 1301)* / *Izvoare privind istoria timpurie a orașelor din România (până în anul 1301)*, Editura Academiei Române, București, 2005, p. 61–90/145–187 = *Historia Urbana*, 13, 1–2, 2005, p. 141–183); o sinteză actualizată, dublată de o manifestare expozițională, despre situl arheologic de la Murfatlar (*Complexul rupestru de la Murfatlar-Basarabi la jumătate de secol de la descoperire. Considerații arheologice*, Materiale și Cercetări Arheologice Serie Nouă, 5, 2009, p. 119–158, în colaborare cu Andra Samson și Mihai Vasile; *Complexul rupestru de la Murfatlar/Basarabi – O istorie în cretă*, București – Constanța, 2007).

A doua categorie, reflectând preocuparea pentru cercetarea fortificațiilor, a elementelor de viață, funerare și religioase din așezările de tip urban ale epocii, desfășurată în regim programat și preventiv, ca și privind fortificațiile liniare din centrul Dobrogei ori fenomenul monastic, se regăsește în contribuțiile apărute în diferite volume și reviste de specialitate („Dacia. Revue d'archéologie et d'histoire ancienne. Nouvelle Série”, „Studii și Cercetări de Istorie Veche și Arheologie”, „Materiale și Cercetări Arheologice” „Historia Urbana”, „Pontica”, „Peuce”, „Cercetări Arheologice”, „Istros”, „Cultură și Civilizație la Dunărea de Jos”), în participări la sesiunile naționale de rapoarte arheologice sau la cele organizate de Institutul de Arheologie, Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Militar Național, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Muzeul Dunării de Jos Călărași și Muzeul Județean Ialomița, la colocvii internaționale organizate la Yalta, Oslo și Atena. Legat de preocupările privind arheologia epocii bizantine, sunt de amintit și conferințele publice, în cadrul manifestărilor seriei *Historia Viva*, organizate de Muzeul Național de Istorie a României (2015) sau în cadrul Societății Române de Studii Bizantine (2019). Toate contribuțiile din categoria rapoartelor arheologice (peste 50, publicate în *Cronica cercetărilor arheologice din România*), a recenziilor și notelor bibliografice, a cronicilor, a lucrărilor de popularizare, ca și a manifestărilor expoziționale cu conținut pronunțat științific în care am fost implicată (prin colaborarea Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan” cu Muzeul Dunării de Jos Călărași, Muzeul Național de Istorie a României București, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța și Institutul de Cercetări Eco-Muzeale „Gavrilă Simion” Tulcea) vizează tot aspecte ale civilizației bizantine la Dunărea de Jos. Din ultima categorie de manifestări, pot fi amintite: cea privind personalitatea lui Petre Diaconu și cercetarea arheologică românească (Călărași, 2004), expoziția fotodocumentară itinerată referitoare la *Păcuiul lui Soare, o cetate bizantină de la Dunărea de Jos – 50 de ani de cercetări arheologice* (Constanța – Călărași – București, 2006), cea din cadrul expoziției *Arheologie. Arhitectură. Școli de vară ARA – Păcuiul lui Soare și Nufăru* (București, 2014), cea dedicată celor 40 de ani de săpături arheologice în cetatea de la Nufăru, 2018.

Preocupările privind arheologia medievală au vizat tangențial și spațiul de la nordul Dunării, acest fapt reflectându-se în capitolele destinate descoperirilor aparținând mileniului I din microzona arheologică de la Căscioarele – Greaca – Prundu, din cadrul volumului coordonat de către Valeriu Sîrbu (*Așezări din zona Căscioarele – Greaca – Prundu – milenii I î.Hr. – I d.Hr.*, Editura Istros, Brăila, 1996, 366 p., p. 103–121, 143–155).

Activitate de management a cercetării:

Începutul activității de management a cercetării se plasează în anul 1991, cu ocazia coordonării campaniei de săpături arheologice în cetatea bizantină de la Nufăru, după decesul, în primăvara aceluiași an, al regretatei Silvia Baraschi, responsabilul științific de până atunci al șantierului, din partea Institutului de Arheologie. În anul 1992, a fost preluată și responsabilitatea științifică a șantierului de la Păcuiul lui Soare – Dervent, după pensionarea lui Petre Diaconu, seniorul științific și nu numai al locurilor, care a susținut această întreprindere până la decesul său, survenit în anul 2007. Cercetările arheologice au continuat, an de an, în ambele situri menționate, presupunând, dincolo de dificultățile legate de organizarea propriu-zisă a cercetării de teren, cu participarea de studenți și colaboratori din diverse domenii (arheologi, antropologi, arheozoologi, restauratori), și probleme legate de conservarea și protecția siturilor (unul puternic afectat de intervențiile antropice, celălalt de cursul fluviului Dunărea), precum și chestiuni determinate de existența unor baze arheologice, cu toată încărcătura administrativă aferentă.

În afara contribuțiilor științifice propriu-zise, arheologia în siturile aparținând epocii bizantine de la Nufăru și Păcuiul lui Soare a însemnat un efort susținut de prezentare a activității prin intermediul memoriilor către diverse foruri (Ministerul Culturii, Comisia Națională de Arheologie, autoritățile locale) și al documentațiilor ample de șantier, mai ales în cazul cercetărilor preventive, ca și al studiilor istorico-arheologice din cadrul documentațiilor de urbanism, aceste demersuri permițând desfășurarea cercetării și protecția patrimoniului.

Coordonarea unor proiecte de cercetare în cadrul Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan”: proiectele *Cristalizarea civilizației medievale. Imperiul bizantin la Dunărea de Jos* (1997–2008) și *Repere arheologice ale civilizației bizantine de la Dunărea de Jos. Siturile de la Păcuiul lui Soare și Nufăru* (începând din anul

2008), cu proiectul aferent de cercetare arheologică sistematică *Civilizație medievală. Cetățile bizantine Păcuiul lui Soare și Nufăru*, sub egida Ministerului Culturii (2000–2018).

Activitate de tip didactic: coordonarea a două lucrări de licență (2000, 2004); implicarea în derularea programelor doctorale a șapte tineri arheologi și antropologi, specializați în epoca medio-bizantină (2008–2018); participarea la diverse comisii de doctorat în perioada 2021–2025.

Activitate instituțională:

secretara Consiliului Științific al Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan” în perioada 1998–2002;

membră a Consiliului Științific al Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan”, începând din anul 2003;

coordonatoarea (cu menținerea preocupărilor științifice legate de arheologia epocii bizantine), începând din anul 2003, a sectorului „Muzeul Național de Antichități”, cu programul de cercetare cu trei proiecte, vizând evidența și punerea în valoare a patrimoniului arheologic, organizarea de și participarea la manifestări științifico-expoziționale (*Muzeul Național de Antichități 170*, București, 2004; *175 de ani în slujba arheologiei*, București, 2009; *Muzeul Național de Antichități. O excursiune arheologică...*, București, 2014–2016; *Memento arheologic dobrogean*, Constanța, 2015; *140 de ani de arheologie dobrogeană*, Constanța, 2018).

Activitate redacțională:

redacție științifică pentru volumul Svetlana S. Reabțeva, *Piese de podoabă și vestimentație din Moldova și Țara Românească în contextul relațiilor cultural-istorice (secolele XIV–XVII)*, Editura Istros, Brăila, 2014, 375 p.

membră a colectivului de redacție al revistei „Studii și Cercetări de Istorie Veche și Arheologie” (ISSN 1220–4781) începând din anul 2004, redactor-șef al aceleiași publicații din anul 2013 (tomurile 64/2013 – 73-74/2022-2023);

membră a colegiului de redacție al revistei „Peuce” a Institutului de Cercetări Eco-Muzeale „Gavrilă Simion” Tulcea.

membră a colegiului de redacție al revistei „Pontica” a Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța.

LISTĂ DE LUCRĂRI SELECTIVĂ:

Despre un atelier pentru confecționat obiecte din plumb de la Păcuiul lui Soare, Pontica, 25, 1992, p. 309–322

O necropolă medievală timpurie descoperită la Nufăru (jud. Tulcea), Studii și Cercetări de Istorie Veche și Arheologie, 44, 1, 1993, p. 80–113

Considérations sur la céramique émaillée de Nufăru, Dacia. Revue d'archéologie et d'histoire ancienne, Nouvelle Série, 37, 1993, p. 237–277 (în colaborare cu Țilvia Baraschi)

Date preliminare despre un edificiu romano-bizantin descoperit la Hirșova, jud. Constanța, Cercetări Arheologice, 10, 1997, p. 231–237 (în colaborare cu Paul Damian)

Éléments chrétiens de l'époque byzantine au Bas Danube, Pontica, 28–29, 1995–1996 (1998), p. 233–244 (în colaborare cu Paul Damian)

Nufăru – despre problemele unui sit arheologic suprapus de o așezare contemporană, Peuce Serie Nouă, 1 (XIV), 2003, p. 237–266 (în colaborare cu Corneliu Andonie și Mihai Vasile)

Elemente de fortificație din epocile romano-bizantină și bizantină de la Nufăru, jud. Tulcea, Buletinul Muzeului Militar Național 1, 2003, partea a doua, p. 67–76 (în colaborare cu Corneliu Andonie, Paul Damian și Mihai Vasile)

Descoperiri romane și romano-bizantine la Nufăru, Peuce Serie Nouă, 3–4, 2007, p. 375–398 (în colaborare cu Gheorghe Mănușu-Adameșteanu, Delia Moisil, Mihaela Iacob și Emanuel Petac)

Cercetări arheologice preventive la Nufăru, jud. Tulcea, Materiale și Cercetări Arheologice Serie Nouă, 3, 2007, p. 107–151 (în colaborare cu Mihai Vasile, Aurel Stănică, Anca Bănăseanu și Andra Samson); II, Materiale și Cercetări Arheologice Serie Nouă, 8, 2012, p. 177–208 (în colaborare cu Mihai Vasile, Andra Samson, Daniel Ene și Aurel Stănică)

Descoperiri funerare în situl arheologic de la Nufăru, jud. Tulcea, Cercetări Arheologice, 14–15, 2007–2008, p. 305–392 (în colaborare cu Gheorghe Mănușu-Adameșteanu, Mihai Vasile, Aurel Stănică, Anca Bănăseanu, Andra Samson și Gabriel Vasile)

Date noi despre cetatea bizantină de la Nufăru, jud. Tulcea, Buletinul Muzeului Militar Național, 7–8, 2010, p. 28–35, pl. II–V (în colaborare cu Mihai Vasile, Aurel Stănică, Andra Samson și Daniel Ene)

Vestigii arheologice descoperite pe dealul Dervent, jud. Constanța, în Andrei Măgureanu, Erwin Gall (eds.), *Între stepă și imperiu, Studii în onoarea lui Radu Harhoiu*, Editura Renaissance, București, 2010, p. 337–385 (în colaborare cu Gabriel Vasile)

O biserică bizantină descoperită la Nufăru (jud. Tulcea), Studii și Cercetări de Istorie Veche și Arheologie, 62, 2011, 1–2, p. 45–87 (în colaborare cu Andra Samson și Ștefan Bălci)

Varangians nearby the Danube Delta. About an archaeological discovery in the Byzantine fortress at Nufăru, Tulcea county, Studii și Cercetări de Istorie Veche și Arheologie, 62, 2011, 3–4, p. 275–290 (în colaborare cu Mihai Vasile)

Considerații asupra ceramicii medievale pontice pe baza descoperirilor de la Enisala, Banatica, 23, 2013, p. 394–428

Valul mare de pământ. Cercetare arheologică preventivă pe Autostrada 2 București – Constanța, tronsonul Cernavodă – Medgidia, km 159+100–159+150, zona localității Făclia, com. Saligny, jud. Constanța, Cercetări Arheologice, 21, 2014, p. 291–326 (în colaborare cu Mihai Vasile, Eugen Paraschiv-Grigore, Andra Samson, Ioana Paraschiv-Grigore, Daniel Ene, Florentin Munteanu și Constantin Haită)

O necropolă medio-bizantină cercetată la Nufăru, jud. Tulcea, punctul Trecere bac. Considerații arheologice preliminare, Materiale și Cercetări Arheologice Serie Nouă, 13, 2017, 89–125 (în colaborare cu Mihai Vasile și Andra Samson)

Considerații asupra cercetării arheologice într-un sit suprapus de o așezare modernă. Studiu de caz: Nufăru, jud. Tulcea, Studii și Cercetări de Istorie Veche și Arheologie, 68, 1–4, 2017, p. 161–190

Din nou despre cetatea de la Păcuil lui Soare, Studii și Cercetări de Istorie Veche și Arheologie, 71, 3–4, 2020, p. 271–296

Despre prezența bizantină la Dunărea de Jos. Orașele-porturi, în Letiția Cosnean Nistor, Virgil Apostol, Mariana Cristina Popescu, Ștefan Bălci, Natalia Toma (eds.), *Arhitectură – Restaurare – Arheologie. În onoare Monica Mărgineanu Cârstoiu*, București, 2021, p. 103–154

The Hellenistic Tomb under the Documaci Tumulus – a Cult Space during the Medieval Period, în Valeriu Sîrbu, Maria-Magdalena Ștefan, Dan Ștefan (eds.), *A Monumental Hellenistic Funerary Ensemble at Callatis on the Western Black Sea. The Documaci Tumulus*, volume I, Archaeopress Archaeology, 2021, chapter 11, p. 271–281

Un mormânt triplu aparținând epocii medio bizantine descoperit la Nufăru – Curtea școlii, jud. Tulcea, Studii și Cercetări de Istorie Veche și Arheologie, 73–74, 2022–2023, p. 5–28 (în colaborare cu Mihai Vasile, Andra Samson,

Eugen Paraschiv-Grigore)

Again about the founding date of the fortress at Păcuiul lui Soare, în Cristina Paraschiv-Talmațchi (ed.), *Fortresses, Towns and Settlements. Everyday Life on the Edge of Empires (7th–13th Centuries)*, Pontica LVII, Supplementum XI, Cluj-Napoca, 2024, p. 265–284 (în colaborare cu Corina Anca Simion, Elena Alexandra Ispas, Maria Loredana Marin, Alexandru Răzvan Petre).

Aurora